

НАЦИОНАЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ “ШАНДОР ПЕТЬОФИ”

Разград, ул. „Илия Петров“, № 1, тел. 084/660235, e-mail: ptgrz@ptgrz.org, URL: www.ptgrz.org

---

УТВЪРЖДАВАМ:

инж. Н. ХРИСТОВА,

ДИРЕКТОР НПТГ

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ
2021 / 2022 г.**

Настоящата Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в НПТГ „Шандор Петьофи“ – Разград е разработена съгласно Наредба № 13/21.09.2016 г. на Министъра на образованието и науката, актуализирана на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 11 / 13.09.2021 г. и утвърдена със Заповед № 619/13.09.2021 г. на директора на училището.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в училищното образование в различни форми. Интегрирано е в учебното съдържание на учебните предмети в рамките на общообразователната подготовка от VIII до XII клас. Възможно е да се преподава интегрирано в часа на класа, в дейностите по интереси, в извънкласни училищни, извънучилищни и между училищни дейности, както и при общата подкрепа за личностно развитие.

(1) ДОС за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определя с наредба.

(2) Държавният образователен стандарт определя: *(чл.1. ал.1 от Наредба за ГЗЕИО)*

- същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
- институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

ПРИОРИТЕТИ

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно

отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

ЦЕЛИ

I. ИЗГРАЖДАНЕ НА АВТОНОМНА И АКТИВНА ЛИЧНОСТ

ПОДЦЕЛИ:

1. Да разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин.
1. Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят.
2. Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеност на всички в общото социално пространство.
3. Да осъзнава и цени своята културна идентичност.
4. Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин.
5. Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция.
6. Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си.
7. Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора.
8. Да подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните.
9. Да познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда.
10. Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях.
11. Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

II. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО КАТО АВТОНОМНА, АКТИВНА И САМОРАЗВИВАЩА СЕ ОБЩНОСТ

1. Да възпитава в демократичните ценности.
2. Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система.
3. Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация.
4. Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, междукултурна толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение.
5. Да създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.
2. В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление.
3. В заниманията по интереси.
4. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие.
5. Разработване на проекти

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

III. ВЪЗПИТАВАНЕ В ТРАЙНИ НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТО САМОСЪЗНАНИЕ

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ РИТУАЛИ

- 1.1. Всички официални празници, които се отбелязват в училището да започват с химна на Република България.
- 1.2. На 15 септември и на тържеството по повод приключване на учебната година всички ученици, педагогически специалисти и гости посрещат и изпращат училищното знаме.
- 1.3. Официално раздаване на дипломи и свидетелства на зрелостниците.
- 1.4. Награждаване на отличили се ученици и учители.

1.5. Честване на национални празници, официални празници, дните на национални герои и будители, празника на патрона на училището:

- ✚ Честване на Деня на народните будители;
- ✚ Патронния празник на училището;
- ✚ Честване на 03.03 – Освобождението на България;
- ✚ Денят на самоуправлението на 09.05 – Ден на Европа
- ✚ Тържествено честване на 24.05 – Ден на славянската писменост.

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ СИМВОЛИ И ДРУГИ ОТЛИЧИТЕЛНИ ЗНАЦИ

- ✚ знаме на училището
- ✚ химн на училището
- ✚ лого на училището
- ✚ почетна грамота
- ✚ летописна книга
- ✚ почетен плакет
- ✚ вратовръзка

IV. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ПОДХОДЯЩИ ЗА ВЪЗРАСТТА ИМ, ВКЛЮЧВАЩИ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

1. Участие в Ученически съвет като форми на ученическо самоуправление.
2. Организиране на доброволчески дейности в и извън училище.
  - 2.1. Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за хора в неравностойно социално положение.
  - 2.2. Организиране и участие в благотворителни концерти в помощ на болни и пострадали в инциденти.
  - 2.3. Съдействие за подпомагане на благородни инициативи – акция за събиране на пластмасови капачки и други.
  - 2.4. Благотворителна акция за събиране на учебни помагала и книги за български училища в чужбина.
3. Поддържане на училищни медии (интернет и фейсбук страници) с активното участие на учениците
  - 3.1. Периодични радиопредавания, посветени на различни международни, национални и училищни събития.

- 3.2. Интернет страница на училището – информация за участие на учениците в различни изяви – конкурси, състезания, олимпиади, изложби и др.
4. Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници, както и Глобални цели за устойчиво развитие:
- 4.1. Подкрепящи здравето:
- 01.12. – Световен ден за борба срещу СПИН
  - 17.05. – Национален Ден на спорта
  - 31. 05. – Световен Ден без тютюнопушене
  - 26.06. – Международния ден срещу употребата на наркотиците
- 4.2 Подкрепящи толерантността:
16. 11. Международен Ден на толерантността
- 27.02. Световен ден за борба с тормоза в училище
- 4.3. Подкрепящи социалната чувствителност:
18. 11. – Световен Ден в памет на жертвите на катастрофи на жертвите на Холокоста
- 4.4. Подкрепящи правата на човека:
- Беседи в ЧК с гост лектори от прокуратура, съд и др. институции
- 4.5. Подкрепящи опазването на околната среда:
22. 03. – Световен ден на Земята – организиране на национална среща на
- 27.01 – отбелязване на Международният ден в памет на жертвите на Холокоста
- 10.03 – Ден на спасението на българските евреи и почитане паметта училищните екоклубове.
5. Организиране на обучения на връстници от връстници. Примерни теми: „Защита на населението от бедствия и аварии“, „Оказване на първа помощ на пострадал“, „Превенция на СПИН и болести предавани по полов път“, „Превенция на зависимостите“.
6. Участие на учениците в клубове и групи по интереси.
7. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията – разписани детайлно в План на училищния психолог. Целта е осигуряване на подкрепа за личностно развитие /обща и допълнителна/, на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик и в

съответствие с разработените стратегии за подкрепа за личностно развитие. Спомагане за успешното преодоляване от учениците на възникнали затруднения и конфликти в училище семейството и обществото.

8. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот-анкети.

V. ПОДКРЕПА ЗА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО

Общи положения – В НПТГ „Шандор Петьофи“ – Разград се обучават ученици от различни етноси: български, ромски, турски. На ниво училище и клас се организират дейности, свързани с успешното интегриране на ученици от малцинствените групи.

ДЕЙНОСТИ

А) В ЧАСА НА КЛАСА ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ:

- патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;
- толерантността и интеркултурния диалог;
- защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
- превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха, киберзащита;
- превенция и противодействие на корупцията;
- кариерно ориентиране;
- финансова и правна грамотност, вкл. и „Моего първо работно място“;
- военно обучение и защита на родината в 9 и 10 клас

Таблица за разпределение на темите в часа на класа

№ по ред	Тематично направление	Разпределение на часовете по класове				
		VIII	IX	X	XI	XII

*УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ – НПТГ „Ш. ПЕТЬОФИ“ – РАЗГРАД*

1	Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4
2	Толерантността и интеркултурния диалог	1	1	1	1	1
3	Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно	2	2	2	2	12
4	Военно обучение и защита на родината		5	5		
5	Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;	5	5	5	3	3
6	Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти	2	2	2	2	2
7	Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха и киберзащита	2	2	2	2	2
8	Кариерно ориентиране			1		
9	Превенция и противодействие на корупцията	2	2	2	2	2
10	Безопасност на движението по пътищата	4	4	4	1	1
11	Електронно управление и медийна грамотност		1	1	4	
	Общо часове	22	28	29	21	27

• В таблицата е посочен минималният брой часове за занимания и дейности по посочените тематични области. В зависимост от спецификата на класа, възрастта на учениците и конкретния контекст е възможно и комбиниране на теми и дейности от различни тематични области.

• В остатъка от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, за развитие на класа като общност, за ученическото самоуправление и др.

Б) УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

1. Всяка паралелка избира свой представител в училищния ученически съвет, който подпомага дейността на класния ръководител и инициира дейности на ниво клас.
2. Ученическият съвет разработва годишен план, съобразен с годишния план на училището.

3. Представители на ученическия съвет имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на обществения съвет в училище и да прави предложения.

В) ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ

ЦЕЛИ:

1. Стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство.
2. Образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище.
3. Обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с чл. 85, ал. 3 ЗПУО.

ТЕМАТИЧНИ НАПРАВЛЕНИЯ

1. Дигитална креативност.
2. Техники и технологии.
3. Спорт.

Г) РАБОТА ПО ПРОЕКТИ

VI. ИНТЕГРИРАНО ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

ЦЕЛИ:

1. Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни иновации.
2. Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.
3. Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неуспехи, трудности и проблеми.

ФОРМИ:

*УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ – НПТГ „Ш. ПЕТЬОФИ“ – РАЗГРАД*

1. В процеса на придобиване на общообразователна подготовка по отделни учебни предмети – биология и здравно образование, история и цивилизация, география и икономика.
2. Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности.
3. Чрез добри практики в професионалното обучение на нашите ученици.